

קול קורא להגשת מועמדות להשתתפות בפיילוט "הנדסאי במערכת הבריאות"

1. רקע כללי

- 1.1. בשנים האחרונות אנו עדים לביקוש מתרחב בישראל למטפלים בשלושה מקצועות בריאות מרכזיים - פיזיותרפיה, קלינאות תקשורת וריפוי בעיסוק (להלן – "מקצועות הליבה"). ביקושים אלו, לצד מגמות הגידול באוכלוסיות היעד המרכזיות (ילדים, אנשים עם מוגבלויות וזקנים) והצורך הלאומי בשיקום מבוגרים פיזי ונפשי, יצרו פערי כוח אדם משמעותיים במערכת הבריאות ובמקצועות הליבה. על מנת לתת מענה מקצועי, יעיל ובטוח לצורך זה, אימץ משרד הבריאות את המודל המקובל במדינות רבות בעולם, והחליט על ריבוד מקצועי גם במקצועות אלו. זאת, על בסיס עבודת מטה מקיפה בנושא אשר בוצעה במסגרת "ועדת עוזר מטפל", שפירסמה את מסקנותיה בפברואר 2025 [בדו"ח מסכם](#).
- 1.2. על רקע דו"ח זה, וכן במסגרת מדיניות מה"ט ויישום המלצות דו"ח אקשטיין לבחינת מגמות חדשות במסגרת לימודי ההנדסאי, יצא מה"ט בשיתוף פעולה עם משרד הבריאות לשם הגדרת הכשרה לתפקיד חדש ומקיף, אשר יהווה רובד נוסף במערכת הבריאות ויסייע בידי בעלי מקצועות הבריאות במתן טיפול מיטבי למטופלים. שיתוף הפעולה כלל פתיחת ועדת מומחים יעודית, בחינה מקיפה של תכני הלימוד הנדרשים לשם עמידה בתנאים הנדרשים בשלושת מקצועות הליבה, וכן בחינה של אפיקי פיתוח נוספים במערכת הבריאות.
- 1.3. על בסיס שיתוף פעולה זה, מעוניין מה"ט לבחון פתיחת מגמת לימודים חדשה, אשר תקרא "הנדסאי במערכת הבריאות". מתפקידו של ההנדסאי הנו לתמוך, לסייע ולבצע פעולות העוזרות לתהליך הטיפול והאדמיניסטרטיבי במקצועות הליבה ובמקצועות נוספים, תחת הדרכתם ופיקוחם המלא והישיר של מטפלים מוסמכים בעלי תעודה, במסגרות ציבוריות מוגדרות בלבד, ובהתאם לחוזר מנכ"ל משרד הבריאות בנושא זה.
- 1.4. יובהר כי מקצועות הליבה של תכנית הלימודים למסלול הנדסאי בריאות נקבעו על ידי ועדת מומחים משותפת עם משרד העבודה ומשרד הבריאות. תכנית זו הינה בהיקף של כ- 1,300 שעות הוצגה למועצת ההנדסאים והטכנאים המוסמכים אשר עמדה על כך שתכנית הלימודים תהיה מקיפה יותר ובהיקף התואם לימודי הנדסאי ותאפשר מוביליות חברתית, לרבות מעבר למסלולים באקדמיה. לשם השלמת פער זה בשעות הלימודים ומתן אפשרות להתפתחות אישית ותעסוקה איכותית, לרבות המשך לימודים באקדמיה, של הסטודנטים הלומדים במסלול זה, גובש קול קורא זה.
- 1.5. כמו כן, יובהר כי קול קורא זה הינו שלב מקדים לפתיחת פיילוט שמסגרתו תילמד מגמה חדשה במכללות מה"ט, ומטרתו השלמת תכנית הלימודים מעבר לבסיס אשר הוגדר במקצועות הליבה על ידי ועדת המומחים, באופן שיאפשר את אפיקי ההתפתחות המיטביים עבור בוגרי התכנית. השתתפות וזכיה בקול קורא זה הינו תנאי הכרחי להגשת בקשה להכרה במגמה במסגרת הליך ההכרה השנתי הרלוונטי לשנת הלימודים העוקבת.
- 1.6. יובהר עוד כי בשלב הפיילוט, ובמטרה להבטיח את איכות ההכשרה והטמעתה בצורה מיטבית, תאושר פתיחת המגמה עד 8- כיתות בלבד (כלומר – ב – 8 מכללות בלבד, שכן מדובר במגמה חדשה שלא ניתן לפתוח למעלה מכיתה אחת בה בשנה ראשונה), אשר תיבחרנה על בסיס הקריטריונים המפורטים בהמשך מסמך זה. מה"ט שומר לעצמו את הזכות להגביל גם בהמשך את מספר הכיתות אשר תיפתחנה במגמה זו מדי שנה.

2. מבנה תוכנית הלימודים במערכת הבריאות, והיקף השעות

2.1. ככל תכנית לימודים לתואר הנדסאי, ובהתאם להחלטת הממשלה 3419 מ – 2018, תעמוד תכנית הלימודים המלאה על כ – 2,000 שעות לימוד אקדמיות, אשר תחולקנה לשני חלקים מרכזיים:

2.1.1. תכנית הליבה (חובה) – 1,208 שעות:

2.1.1.1. לימודים עיוניים וסדנאות במכללה – 1,048 שעות, ובהם:

2.1.1.1.1. **מדעי היסוד והרפואה:** אנטומיה כללית, פיזיולוגיה כללית, פתולוגיה, נירולוגיה, אורתופדיה, גרונטולוגיה, פדיאטריה, פסיכיאטריה, ואף אוזן גרון.

2.1.1.1.2. **מדעי החברה וההתנהגות:** מבוא לפסיכולוגיה, פסיכולוגיה התפתחותית, פסיכולוגיה חברתית ומבוא לסוציולוגיה.

2.1.1.1.3. **לימודי ליבה במערכת הבריאות והמוגבלות:** תפקיד ההנדסאי במערכות הבריאות ועבודת צוות, אביזרים וטכנולוגיות לטיפול ושיקום, חיים עם לקות ומוגבלות, חוקים ותקנות, דיני בריאות, אתיקה וכללי משמעת, כשירות תרבותית, בטיחות ומניעת זיהומים, ותקשורת בין-אישית.

2.1.1.1.4. מיומנויות כלליות וטכנולוגיה: מחשבים, אנגלית, דיווח בעל פה ובכתב, ועזרה ראשונה וזיהוי מצבי סיכון.

2.1.1.2. הכשרה מעשית בשטח (סטאז' ליבה מחייב) - 160 שעות, בתנאים הבאים:

2.1.1.2.1. מבוצע לאורך 8 שבועות (20 שעות שבועיות) בשני מקומות הכשרה ציבוריים שונים. חובה לאפשר חשיפה למגוון אוכלוסיות (ילדים, שיקום וגריאטריה וכו'), ולפחות באחד מהם יינתן טיפול אינטגרטיבי המשלב את שלושת מקצועות הליבה.

2.1.1.2.2. סטאז' יתבצע במוסדות המעסיקים אנשי מקצוע בעלי תעודה. המדריכים יהיו בעלי תואר ראשון לפחות, עם ותק מקצועי של שנתיים לפחות בשטח (עדיפות ל-3 ומעלה), באישור מנה המתקן או השירות. המדריכים יעברו השתלמות ייעודית של 15-20 שעות ויזכו לתגמול עבור תהליך ההכשרה, בהתאם לתעריף המוגדר על ידי הממונה על השכר בגין הדרכה של מקצועות הבריאות¹.

2.1.1.3. **הערה פדגוגית חשובה:** תוכנית הליבה כוללת קורסים ייעודיים אשר נבנו בהתאמה מלאה לדרישות האקדמיות. קורסים אלו מיועדים להקנות לסטודנטים פוטנציאל לקבלת פטור מלימודים אקדמיים (עד שליש מהקורסים בתואר) במידה ויבחרו להמשיך בעתיד ללימודי תואר ראשון באחד ממקצועות הבריאות במוסד אקדמי שותף.

2.1.2. **תוכנית השלמה והתמחות (חובה להצעת המכללה) – כ – 792 שעות:** כחלק בלתי נפרד מתנאי הסף וההליך התחרותי, על המכללה המגישה להציע תוכנית השלמה מובנית בהיקף של 792 שעות, אשר תעמוד בתנאים הבאים:

2.1.2.1. מבנה התכנית:

2.1.2.1.1. 632 שעות עיוניות-ההשלמה המוצעת תכלול אחת האפשרויות הבאות:

א. תוכנית מלאה בהתאם להוראות סעיף 3.1.

¹ https://www.gov.il/BlobFolder/rfp/rates_learning/he/student_rate_2025.pdf

ב. תוכנית משולבת, הכוללת לימודים בהתאם להוראות סעיף 3.1 בהיקף שלא יפחת מ- 300 שעות, ובנוסף, השלמה עיונית בהתאם לאחת מהאפשרויות המנויות בסעיפים 3.1 או 3.3, בהיקף של 332 שעות.

2.1.2.1.2 160 שעות סטאז' נוסף (סטאז' התמחות): הכשרה מעשית ממוקדת בשטח התואמת את תחום ההתמחות וההשלמה הנבחר, ואשר עונה להגדרות בסעיף 2.1.1.2 לעיל ואושרה על ידי מה"ט, או לחילופין הכשרה מעשית אחרת, ובלבד שאושרה על ידי מה"ט.

2.1.2.2 יובהר, כי מכללה אשר תציע תכנית השלמה מסוימת תתחייב ליישמה במסגרת הלימודים. עוד יובהר, כי מה"ט רשאי להנחות על שינויים ותיקונים בתכנית ההשלמה המוצעת, וכן לפרסמה לציבור ולמכללות נוספות.

3. אפשרויות להשלמה – ניתן לשלב בין סעיף 3.1 ביחד עם סעיף 3.2 או סעיף 3.3. לחלופין, ניתן להציע השלמה שכולה בהתאם לאמור בסעיף 3.1

3.1 רכיבי הכנה להשלמה לתואר אקדמי במקצועות הליבה או במקצועות משיקים

3.1.1 הרחבה בתחומי הקורסים הבאים, כך שיוכרו על ידי מוסד אקדמי מוכר, ובלבד שהוצג אישור מתאים ממוסד כאמור:

3.1.1.1 להלן הקורסים אשר נבנו מלכתחילה עם אפשרות להרחבה להכרה אקדמית: גרונטולוגיה, מבוא לפסיכולוגיה, מבוא לפסיכולוגיה התפתחותית, פסיכולוגיה חברתית, מבוא לסוציולוגיה, קידום בריאות, דיני בריאות חוקים ונהלים, הכרות עם בעלי מוגבלויות, חוקים ותקנות לטיפול בבעלי מוגבלויות. hu

3.1.2 קורסים המוכרים או מפותחים על ידי מוסד אקדמי מוכר, מעבר לתשעת הקורסים אשר פורטו לעיל.

3.2 קורסים בעולמות ידע משיקים בהתאם לחוות דעת משרד הבריאות

3.2.1 כיווני הכשרה המוצעים על ידי משרד הבריאות, ובהם:

3.2.1.1 רכיבים אדמיניסטרטיביים נלווים ועודיים למערכת הבריאות

3.2.1.2 הכשרות תעודה נלוות: הידרותרפיה, רפואה משלימה (עיסוי, טווינה, רפלקסולוגיה, ארומתרפיה), קורס חובשי רפואת חירום, או תעודת מדריך חדר כושר

3.2.1.3 תחומים משיקים ברווחה ובבריאות: הכשרה מורחבת בתחום הדמנציה (כגון שיטת התיקוף המותאמת לעוזרים), רכזי נגישות (לא מורשים), ניהול עצמי ובתים חכמים.

3.2.1.4 הפעלה קבוצתית: תיאוריות בהפעלה קבוצתית, מיומנויות הנחיה מעשית, והפעלה קבוצתית מותאמת לאוכלוסיות ייחודיות (משחק, מוזיקה, גינון, בעלי חיים, אומנות).

3.2.1.5 פעילות בתנועה לגיל המבוגר: קבוצות הפעלה בתנועה, כלים מקצועיים לשימור ושיפור איכות חיים לאוכלוסיית הגיל השלישי והרביעי ומדריכי הפעלה גופנית.

3.2.1.6 חוסן ועזרה ראשונה נפשית.

3.2.2 יובהר, כי על המכללה להציע תכנית לימודים קונקרטית, לרבות שעות הכשרה עיוניות וסטאז' ככל שנדרש.

3.2.3 ההצעות אשר תגענה במסגרת סעיף זה תבחנה במשותף על ידי הועדה הפדגוגית המשותפת המוגדרת להלן, אשר שומרת לעצמה את האפשרות לקבל הבהרות ולדרוש תיקונים בתכניות הלימודים המוצעות.

3.3. הכשרות נוספות

- 3.3.1. במסגרת רכיב זה, יוכלו להיות מוצעים תכנים שונים בעלי הסמכה הנדרשים במערכת הבריאות.
- 3.3.2. לשם אישור תכנית הלימודים, תדרש המכללה להציג את ההסמכות האמורות, וכן לפרט אודות אפיקי התעסוקה הנגזרים מן ההסמכה האמורה, לרבות הצגת מעסיקים קונקרטיים.
- 3.3.3. לעניין זה – תוכרנה הסמכות בעלות אופק תעסוקתי במערכת הבריאות הציבורית בלבד, לרבות קופות חולים, בריאות בקהילה וכיוצ"ב. לשם הסר ספק, לא תוכרנה הסמכות המוכרות על ידי גופים פרטיים.
- 3.3.4. ההצעות אשר תגענה במסגרת סעיף זה יבחנו במשותף על ידי הועדה המשותפת, אשר שומרת לעצמה את האפשרות לקבל הבהרות ולחייב שינויים בתכניות הלימודים המוצעות.

4. קריטריונים לבחירת מכללות מובילות

- 4.1. כאמור, בשנות ההפעלה הראשונות של תכניות הלימודים, לא תאושרנה פתיחת כיתות ללא מגבלה, וזאת על מנת לאפשר בחינה מקיפה של המגמה ושל השתלבות בוגריה בשוק העבודה.
- 4.2. לשם יישום הגבלה זו הועדה הפדגוגית המשותפת תבחן את בקשות המכללות השונות, על בסיס תנאי הסף ואמות המידה המפורטות להלן:
- 4.3. תנאי סף:
- 4.4. מכללה מוכרת לשנת הלימודים תשפ"ו
- 4.4.1. גודל מכללה מינימלי – 600 סטודנטים בשנת הלימודים תשפ"ו
- 4.4.2. שיעור דיפלום מינימלי – 55% לשנת הלימודים תשפ"ה
- 4.5. אמות מידה:

קריטריון לבחינה	משקל בציון	פירוט
איכות פדגוגית של תוכנית ההשלמה וההתמחות (792 ש')	25%	מבנה 632 השעות העיוניות, הרלוונטיות של התכנים המוצעים לשוק העבודה, היתכנות יישום ואיכות הצעת הסטאז' הנוסף (160 ש'), לרבות קשר מוכח עם מעסיקים פוטנציאליים במערכת הבריאות הציבורית, שותפות של מומחי תוכן וידע בעלי הכרה אקדמית בבניית תכנית הלימודים.
חיבור וזיקה למוסד אקדמי	25%	קיומו והיקפו של הסכם חתום/מזכר הבנות עם מוסד אקדמי מוכר על ידי המל"ג לשיתוף פעולה והכרה בקורסי הליבה לצורך מתן פטורים עתידיים לסטודנטים
קיום תשתית סימולציות ומעבדות	10%	זמינות ואיכות של מעבדות תרגול, ציוד רפואי ייעודי ואביזרי תרגול מותאמים למקצועות הפיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק וקלינאות תקשורת (וסביבות התואמות את ההתמחות). לשם בחינת סעיף זה שומר מה"ט יקיים בדיקה של המעבדות המוצעות לשם בחינתן.
סגל ההוראה המוצע	15%	הרכב כוח האדם הפדגוגי: ותק מקצועי של המרצים המוצעים, מספר בעלי תארים מתקדמים (מוסמך/דוקטור) בתחומי הבריאות, הרפואה וההוראה של קורסי ההתמחות. יובהר כי כלל אנשי הסגל המוצעים צריכים להיות בעלי תואר אקדמי מוכר במקצועות הנלמדים.

גודל המכללה וזיקתה למקצועות המדעיים	15%	היקף הסטודנטים במכללה ב – 3 השנים האחרונות, ומתוכם – מספר הסטודנטים במגמות ביוטכנולוגיה, מיכשור רפואי וכימיה
הישגי המכללה	10%	צבע המכללה בשלוש השנים האחרונות, על פי מסמכי הרמזור של מה"ט

- 4.6. אמות המידה יבחנו באופן שוויוני, כאשר המכללות בעלות הציון הגבוה ביותר יוכלו להגיש בקשה להכרה במגמה החדשה. הצעות שציון הכולל יפחת מ – 70, לא יכללו במנין המכללות הזוכות.
- 4.7. יובהר, כי אין בהגשת הצעה או בקבלת אישור על מעבר שלב ראשוני זה בכדי להוות אישור הכרה, אשר תינתן רק במסגרת הליך ההכרה השנתי במכללות מה"ט.
- 4.8. במקרה של שוויון בציון הכולל בין ההצעות, הוועדה תהיה רשאית להעדיף את ההצעה שיקבלה את הניקוד הגבוה ביותר בקריטריון של האיכות הפדגוגית.

5. ועדה פדגוגית משותפת

- 5.1. את ההצעות תבחן הוועדה הפדגוגית המשותפת למה"ט ולמשרד הבריאות, שחבריה יהיו:
- 5.1.1. מנהלת מה"ט או מי מטעמה
 - 5.1.2. מנהלת מינהל תכנון אסטרטגי במשרד הבריאות או מי מטעמה
 - 5.1.3. ראש חטיבת רפואה במשרד הבריאות או מי מטעמה
 - 5.1.4. יועץ או יועצת מה"ט לתחום ההנדסאי במערכת הבריאות
 - 5.1.5. נציג מינהל אסדרת עיסוקים במשרד העבודה
- 5.2. הוועדה תהא אמונה על בחינת ההצעות במסגרת קול קורא זה, ותפעל לקידום הפיילוט ככל שידרש ותעביר המלצתה ביחס להצעות שיתקבלו בפני מועצת ההנדסאים והטכנאים המוסמכים לפי חוק ההנדסאים והטכנאים מוסמכים, תשע"ג- 2012 (להלן – "המועצה"). לאחר מכן, המועצה תבחן את ההמלצה ותאשר את תכניות הלימודים שיוצגו במסגרת ההצעות כאמור ככל שתמצא לנכון. כיתה במסגרת הפיילוט כאמור תיפתח ככל שהתכנית תאושר על ידי המועצה ורק לאחר מתן האישור על ידה.
- 5.3. מובהר כי אין בתפקידי הוועדה הפדגוגית המשותפת או בהחלטותיה לפי קול קורא זה כדי לגרוע מסמכויות המועצה. בכלל זה, תוכנית הלימודים תאושר בהתאם להחלטות המועצה.

6. **שאלות ותשובות** – ניתן להגיש שאלות בנוגע לקול קורא זה דרך המייל Mahat@labor.gov.il לא יאוחר מיום 1.9.2026 בשעה 12:00. המענה לשאלות יפורסם עד ליום 17.9.2026.

7. אופן הגשת המועמדות ולוחות זמנים

- 7.1. מכללות המעוניינות להגיש את מועמדותן נדרשות להמציא תיק פדגוגי מלא הכולל:
- 7.1.1. הצעה מפורטת ומובנית לתוכנית ההשלמה וההתמחות (792 שעות), כולל סילבוסים מוצעים לשעות העיוניות ומתווה לסטאז' הנוסף.
 - 7.1.2. אישורים על קיום תשתיות פיזיות ומעבדות תרגול מתאימות במכללה.
 - 7.1.3. קורות חיים ותעודות של סגל ההוראה המוצע (הן לליבה והן להשלמה).
 - 7.1.4. הסכם חתום/מזכר הבנות מול מוסד אקדמי לעניין ההכרה בקורסים.
 - 7.1.5. רשימת מוסדות שותפים פוטנציאליים (ציבוריים/פרטיים מותאמים) לביצוע שני פרקי ההכשרות המעשיות (סטאז' ליבה + סטאז' התמחות). יש לצרף הסכם או מכתב כוונות.

7.1.6. את המסמכים יש להגיש בצורה מקוונת דרך המייל Mahat@labor.gov.il לא יאוחר מתאריך 1.11.2026.

7.1.7. השגות מנומקות בדבר החלטות הועדה המשותפת תוגשנה בתוך 14 יום מיום קבלת ההחלטה למייל בסעיף 7.16. ההשגה תידון על ידי הועדה המשותפת אשר תעביר המלצתה בפני המועצה כאמור בסעיף 5.2 לעיל. הועדה תהיה רשאית לבקש הבהרות או מסמכים נוספים ככל שתמצא לנכון.

8. הלימודים עצמם יפתחו רק בכפוף לאישור מלא של תכנית הלימודים, לרבות במועצת ההנדסאים ככל שידרש, וכן לאישור הכרה כנדרש, ואישור פרטני על פתיחת כיתה.

9. הלימודים ילוו על ידי מחקר מלווה, לבחינת והערכת איכותם האקדמית והתעסוקתית.